

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 29 september 2020 16:13
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Aantekeningen bestuurlijk overleg ventilatie op scholen

breed overleg, veel partijen – sectorraden, laks, aob, etc. (zie uitnodigingenlijst)

Slob opent.

Mededeling Slob: twee onderwerpen mee aan de slag, voorrang testen. Formeel geregeld, praktisch niet overall optimaal. leuk om te vertellen dat GGD doorgaf dat het 'fantastisch' geregeld was binnen onderwijs. Tweede punt was de snottebellen om mee aan de slag te gaan. Is ook gelukt. Communicatie en besluitvorming ging zo snel dat communicatie achterban in de knel kwam. Al aan enkelen aangegeven dat dat betreurenswaardig was. We proberen dat voortaan te voorkomen.

Rondom communicatie van [REDACTED] een uitgebreide mail ontvangen, persoonlijk over doorgesproken. Zijn daar nog onderwerpen bij waar we nu op door moeten gaan?

[REDACTED] Was een brief namens de sociale partners over de zorg mbt communicatie en draagvlak. Is net voldoende over gezegd. Voor nu hooguit nog belangrijk in de uitleg dat tot 13 jaar toch veilig naar school kunnen mét verkoudheidsklachten. Geef vooral wat de maatregelen zijn, voor hoelang en waarom. Dat punt staat nog open.

Slob: nemen we nog mee om te kijken of we jullie kunnen ondersteunen in de communicatie in de achterban. De reden voor het besluit was meer medisch, hoewel de capaciteit die daardoor vrij kwam in de teststraat mooi meegenomen was. En als mensen willen testen dan kan dat gewoon, bijvoorbeeld in kwetsbare gezinnen of als er grote zorgen zijn. Mogelijk kunnen we teksten leveren hierover.

Punt 2. Contiunuiteit onderwijs. Sterke gezamenlijke missie om scholen open te houden zolang dat verantwoord kan. OMT is nog steeds van mening dat het verantwoord is dat scholen open gaan, onder actueel regime. We hebben wel gemerkt dat doordat er meer getest wordt en als er sprake is van snotteren (boven 12 jr) en thuisblijven aan de orde is dan veel praktische problemen opdoemen en de cotinuiteit van onderwijs onder druk komt, vooral als zowel ysiek als op afstand onderwijs gegeven moet worden. Doel moet scherp blijven staan (scholen open) vanuit ieder zijn eigen bijdrage.

Vorige week even examenklas leerlingen die toetsen niet mochten inhalen, we staan aan dezelfde kant van het touw te trekken om het goed te regelen. Kan ik er op rekenen dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt om het doel overeind te houden?

[REDACTED] gaan continuïteit en fysiek/hybride onderwijs wel samen? druk wordt wel heel erg groot. staan in het protocol afspraken over.

Slob: wat zou een reële weg zijn om die druk minder groot te maken?

[REDACTED] aantal leerlingen dat thuis zit neemt toe. druk om voor hen wat te regelen dus ook. meer samenwerking tussen scholen, extra middelen vooropgelopen achterstanden. Waarom nu niet aan de voorkant extra middelen om achterstanden te voorkomen?

Slob: [REDACTED] jij hebt met veel schoolleiders en bestuurders gesproken. Wat is jouw beeld?

[REDACTED] ambitie zo goed mogelijk organiseren, ook op afstand. Punt van [REDACTED] is reëel. Zorgen en absentie nemen toe. Twee keer druk: leraren geven fysiek les icm onderwijs aan leerlingen die niet aanwezig zijn. Ook voor de scholen om te zorgen dat dat mogelijk is. We doen veel aan delen ervaringen van scholen die aan leerlingen van buiten toegang geven tot de les. Misschien gezamenlijk optrekken bij het streamen van lessen? ZOu een succesvolle manier kunnen zijn om les te geven. Variaties en creativiteit zijn groot. MAar ook signalen van mensen die op hun tandvlees lopen, nu al

vier weken na de vakantie. Toch met elkaar de verantwoordelijkheid om het onderwijs in de lucht te houden. Moet er niet aan denken dat de scholen weer dicht gaan, met name voor kinderen met ouders laag inkomen en praktijkleerlingen. Alles aan doen om dat te voorkomen.

█ : oplossingsrichtingen: steeds meer schoolleiders zetten de blik op de zomervakantie, meerdere scenario's, zij zien dat als handvat als iets dat rust kan geven.

█ we delen die zorg. steeds meer leerlingen zitten thuis, soms zelfs hele klassen. Leerlingen op afstand moeten we kwalitatief onderwijs bieden. Hybride onderwijs op een andere manier indelen.

Slob: █ speelt het in PO minder?

█ vermoeidheid is wel degelijk aan de orde. We moeten ons best doen om aan de sector te laten blijken dat we weten dat dat zo is. Dit is geen normaal schooljaar en dat blijft voorlopig zo zijn. We moeten laten zien dat we weten dat er hard gewerkt wordt. Waardering uitspreken voor het harde werk.

Slob: perspectief op kortere en langere termijn is wenselijk. Kunnen we een aantal koppen bij elkaar steken om te bezien hoe we ondersteuning kunnen bieden bij het combineren van fysiek en afstand onderwijs? ligt soms ook wel aan de mensen die er op school leiding aan moeten geven. Waar zit het vast en hoe kunnen we ondersteunen? OM het doel overeind te houden. We sturen een mail rond om te kijken wie daaraan mee wil doen.

Er is overtekend op de achterstandsmiddelen, ik probeer het zo te regelen dat we toch iedereen tegemoet kunnen komen. Dat zou ook helpen, hoewel we niet alleen op het geld moeten focussen. Lessen streamen kan ook helpen om mensen vrij te spelen. Als we maar willen kunnen we verder komen. Verzamel voor jezelf vast de voorbeelden en knelpunten.

█ : ik vind dat een goede afspraak. Maar de communicatie en de emotie. Clusters in groepen 12-17 jaar, telegraaf artikel deze ochtend. Er ontstaat ongewild en onbedoeld een dynamiek die iets anders vraagt dan een werkgroep die kijkt welke ondersteuning nodig is.

Slob: blij dat je dat nog inbrengt. Er speelt ook een andere dynamiek op basis van media, cijfermateriaal, voorbeelden waar het niet goed gaat. Moeten we ook onder ogen zien, zorgen dat het de goede kant op gaat. Zet wel een beeld neer en zorgt voor onrust. We moeten blijven communiceren. Huidig OMT advies geen nieuwe maatregelen, volgend OMT advies misschien wel weer anders. Dat leidt tot gezamenlijk handelen. Die mindset blijft permanent aanwezig. Doel om scholen open te houden blijft inzet en moeten we met elkaar communiceren. Maar we staan open voor veranderingen, maar wel op basis van adviezen.

Mbt besmettingen klopt het dat daar nu meer besmettingen plaatsvinden, leidt niet direct tot ziekenhuisopnamen in de doelgroep. Indien maatregelen noodzakelijk (adviezen), dan handelen we ook. Maar de emotie gaat niet weg obv wat zakelijke afspraken.

Monitoring. Vorige keer al iets over gezegd, GGD doet dat niet op schoolniveau. DUO en Inspectie en raden en wij zorgen voor andersoortige monitoring. Uiterlijk over twee weken klaar. 1. als scholen ook dicht moeten, inclusief namen. 2. overall monitoring informatie die we willen hebben, zoals klassen naar huis, wat te doen rondom examenklassen. Die informatie kunnen we dan ook ophalen. Over twee weken is dat rond, moet ingeregeld worden door duo en inspectie.

█ : wordt ook over gesproken in directeurenoverleg. Aandacht voor de administratieve last voor scholen, met name vwb de overall monitoring. Soms wel heel erg op detailniveau.

Slob: die administratieve last is in beeld.

█ we sluiten daarom aan bij de systematiek van Oberon. MAar 2 is op basis van vrijwilligheid, 1. meer druk maar die last is heel gering.

█ emotie is hoog, docenten willen vaak meer weten over besmettingen op scholen, bijv. of een zieke leerling in hun klas heeft gezeten maar de namen komen niet door. docenten zijn bezorgd dat zij zelf besmet worden door leerlingen, want zij zelf zijn vaak kwetsbaar. Afstand handhaven lukt

gewoon niet, in de gangen en de aula's. Zorgen zijn dus reëel en als we dat niet bespreken/benoemen dan worden we niet serieus genomen.

Slob: helder. We hebben wel die zorgen benoemd en erkend vanaf het begin. We hebben ook handreikingen opgesteld om zorgen zo veel mogelijk weg te nemen. Wel realisme dat het niet mogelijk zal zijn om die volledig weg te nemen. We mogen verwachten dat scholen zich maximaal inspannen om er voor te zorgen dat die 1,5 meter inderdaad wordt gerespecteerd. Wat we de afgelopen weken hebben gezien in het hele land is dat de discipline daarin teruggelopen is. Vraagt aan docentencorps en schoolleiding om daar opnieuw invulling aan te geven. het is ook soms een kwestie van logistiek. Laat de leswisselingen anders verlopen, laat de docenten verkassen ipv de klassen, maar je moet het wel doen. Als dingen echt onmogelijk zijn, moeten we op basis daarvan beziën wat dan de volgende stappen zijn.

kleine nuancering. herken het beeld van zorg en niet veilig voelen. MAar ook erg afhankelijk van de school. Heeft te maken met het gebouw, maar ook van het maken van werkbare afspraken. Zouden moeten investeren in het openstellen van oplossingen waar scholen zelf mee komen, daar is winst te halen. Ook vanuit het idee dat dit nog een tijd gaat duren.

Slob: verschil in achterban tussen Jilles en Henrik? Is het mogelijk dat scholen elkaar helpen met oplossingen? Er is veel kwaliteit.

diverse kwaliteit schoolleiders en leraren. Ik kom echt vrij veel op scholen, ook na oproep thuis te werken, anders kan ik mijn werk niet doen. Ik zie dat het verslapt, bijvoorbeeld leraar die tussen leerlingen de trap oploopt. Er zijn ook scholen die het laten gebeuren dat scholieren dwars tegen de strepen bewegen. Elkaar vinden in het naleven van de basisregels. Vanuit ons niet te makkelijk zeggen: dat gaat nou eenmaal niet. Ik snap dat een leraar zich ellendig/gegijzeld voelt als hij in zijn vierkantje moet blijven. Dat is niet optimaal onderwijs. Maar het alternatief is nog minder goed onderwijs. Balans realiteit en de regels, want die balans zorgt ervoor dat nog 80% van de leerlingen nog fysie onderwijs kan krijgen.

: hoe reageren we nou op het bericht dat er uitbraken zijn op scholen? Nemen we die op de koop toe om het doel? Beter dan communiceren dat het meevalt, etc.

Slob: Nee. Afsgesproken dat GGD adviseert bij clusters wat op die school nodig is om adequaat te reageren. Kan school dicht zijn, of klas naar huis, maar advies GGD is bepalend. Ik weet dat het aantal clusters iets aan het oplopen is, maar redelijk beperkt. Circa 5% (uit het hoofd) zit op scholen en kinderopvang. Daar waar het gebeurt zijn de adviezen richtinggevend. Het heeft geen zin om dingen kleiner te gaan maken als het in het lokale geval groot is. Maar we moeten ook niet doen alsof het in zijn algemeen groot is. We moeten blijven zorgen dat we naar de protocollen blijven handelen. Ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid: doelen in de gaten houden, serieus nemen van zorgen, ondersteunen maar niet extrapoleren. Spanningsveld dat alleen maar groter gaat worden nu besmettingen en ziekenhuisopnames toenemen. Rug recht houden maar ook reëel zijn dat we het misschien anders moeten gaan regelen.

: beeld ontstaat dat kinderen 12-17 vaker op school dan thuis besmet raken, dat is niet zo, maar wel waar dat het aandeel clusters toeneemt op scholen, maar de meeste besmettingen thuis.

Slob: cluster is 3 of meer besmettingen, dus dat zie je dan al snel, zeker op VO.

: aanvullend op monitoring. Kan helpen om overslaande brand te voorkomen, daarom zo goed mogelijk uitleggen wat net zegt. Om de gemoederen te temperen zouden we enorm geholpen zijn als we de feiten ook kunnen communiceren ipv interpreteren .

Slob: kunnen we toetsen, we zorgen dat jullie de laatste cijfers met duiding. Maken we een Q&A van, vermoed dat dat er wel is voor debat van Rutte.

Laatste onderwerp, ventilatie. Ook onderwerp waar communicatie en emotie zeer groot zijn, belang om bij de feiten te blijven: risico's ventilatie en verspreiding covid en dat mensen weten aan welke eisen ze moeten voldoen. Ook voor covid al een groot onderwerp, want niet overal op orde en dat is bekend. LCVS opgericht met PO, VO, GGD, VNG. 1 informatie verstrekken en 2 beeld creëren mbt stavaza op scholen en wat is handelingsperspectief. Normen bouwbesluit en arbo. Donderdag rond de middag met rapport naar buiten. Ik ben nog in afwachting op het rapport. Hier afspraak maken uiterlijk

donderdagochtend, misschien eerder, informeren over dit rapport. RIVM nog steeds op standpunt dat bestaande OMT/RIVM adviezen mei/juni/juli aangaande risico's verspreiding virus, het komt er op neer dat je moet zorgen dat je ventilatie voldoet aan bouwbesluit en arbo, daar moeten scholen aan werken en bij geholpen worden. Rapport moet laten zijn waar het staat.

■ zorgvuldig formuleren irt wat RIVM zegt. Ik vraag vertrouwelijkheid in dit gesprek, ik kan me vinden in de afspraak om donderdagochtend nog het rapport te delen. RIVM (drieslag). Betekent dat je goed moet ventileren. Getoetst op normen bouwbesluit plus aanvullende richtlijnen. vertaald in twee normen voor bestaande en nieuwe scholen. Cijfermatige normen waar scholen zich aan moeten houden. Dat beeld levert nu op dat respons 80% gebouwen. Ongeveer de helft van die 80% volledig ingevuld. Andere helft nog niet. Grote meerderheid voldoet wel, minderheid (maar wel substantieel) niet. Omdat nog niet alle scholen helemaal het beeld hebben kunnen geven in de twee weken, daarom aanbeveling over feit dat we graag vervolgonderzoek zouden doen bij verschillende typologieën scholen. Want uitkomsten kun je nu niet extrapoleren. Belangrijk: ni reacties elkaar vinden met uitkomst en rivm-advies mogelijke onrust relate covid – ventilatie te beperken en juist aandacht verleggen naar binnenklimaat McKinsey IBO.

Slob: dank voor vertrouwen. Nu afspraak gemaakt dat voor publicatie de andere partijen worden geïnformeerd. Belangrijk om bij de feiten te blijven, ik neem aan dat het niet voldoende deel ook varieert, klopt dat?

■: als je kijkt naar de puntenwolk, dan zit de grootste groep relatief dicht op de norm, weinig instanties van extreme afwijkingen. ■ chat 'klopt het dan dat maar 25% van de schoolgebouwen voldoet'? Ik laat me niet uit over de percentages, maar als de helft heeft ingevuld en een meerderheid voldoet wel, dan is dat percentage hoger, maar van de helft van de scholen weten we het ook nog niet. Deze vorm van interpretatie zou mij teleurstellen.

■ zorgwekkend deze formulering. Aanvullend is het onduidelijk wat de oorzaak is van het niet voldoen, kan ook onderhoud zijn, gedrag, daarom ook Q&A's over hoe je hiermee om moet gaan. Voorzichtig zijn met deze cijfers. En dan nog los van de geringe relatie tussen ventilatie en covid.

Slob: zorgvuldig met een rapport dat er nog niet is. ■

■ ikben neit gek en de commissie is ingesteld om de onrust weg te nemen. Wij hoeven dat niet naar buiten te brengen, maar er zijn genoeg mensen die ook kunnen rekenen. We moeten daar een antwoord op hebben.

Slob: onrust wegnemen is neit het doel, we hebben de zorg serieus genomen door de commissie in te stellen. De uitkomsten nemen we serieus, en scholen zullen in beweging moeten komen om voor elkaar te krijgen wat ze altijd al hadden moeten doen. Ik zoek naar manieren om handelingsperspectief te bieden daar waar dat nodig is.

■ dat wilde ik zeggen: het eerste gesprek is tussen schoolleiders en bestuurders. Het zou mooi zijn als er een plek zou zijn waar schoolleiders ondersteuning kunnen krijgen zodat ik mij gehoord en gezien voel. Iets voor optimale ondersteuning.

Slob: ik kan niet problemen tussen bestuurder en zijn werknemer oplossen. Vervelend als daar spanning tussen zit. Maar dan moet je ook je schoolleiders ondersteunen. Tweede is, dat we uiteraard gaan kijken of we de informatievoorziening zullen blijven voeden met actuele informatie. Ruimte OK is daar een heel belangrijk kenniscentrum voor. Ook als we straks een fase verder zijn. Eind van de streep, ■ liet dat ook doorklinken, dit onderwerp had al langer onderwerp moeten zijn, maar niet sexy, ook niet vanuit raden en bonden. Nu situatie moet er echt wel wat gaan gebeuren, wel reëel zijn voor de korte termijn, maar samen perspectief voor korte en lange termijn, ik probeer daar aan bij te dragen, en goed voor het onderwerp.

■ goede voorbeeldbrieven helpen ook, hoe beter we dit met elkaar eenduidig doen.

■: dat gebeurt ook, LCVS is gevraagd om aan scholen documenten te sturen aan besturen om te gebruiken bij communicatie richting ouders en leerlingen.

Slob: tot zover. WVVTK?

als we nou de verkeerde kant op gaan, moeten we ons voorbereiden op een zorgtaak voor ouders in cruciale beroepen? Wordt dan noodopvang weer gevraagd? Wil afstemming.

Slob: servicedocument afspraken over ernstige situatie, zelfs over tijdigheid, dus heel rustig daarnaar verwijzen. Wel vragen of ze daar al inhoud aan gegeven hebben. Veel plekken al contacten gelegd.

voor mij voldoende zo.

Slob sluit af.

| Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Directie Primair Onderwijs
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag | IPC 2400
T | E @minocw.nl